

Soutěže ohařů typu FIELD-TRIALS I.

Historie, význam, výcvik, vedení, zkušební řady FCI.

Již v XIX. století se setkáváme se soutěžemi ohařů, tedy "stavěcích psů", jak je tato skupina loveckých plemen ve většině světových jazyků, s výjimkou češtiny, označována. Prvními průkopníky tohoto měření sil byli angličtí a francouzští kynologové. Ovšem u výrazu kynologové musím ještě doplnit lovci. Protože v této době byl výcvik loveckého psa bezprostředně svázán s jeho využitím při praktickém lovu.

Dnešní podmínky ve značné části Evropy neumožňují lovecké využití všem ohařům ani jejich majitelům. Je to nejenom pro velký nedostatek divoké pernaté zvěře, ale rovněž honiteb, tedy prostorů, nezbytných pro výcvik loveckého psa. O velmi neutěšené situaci v mnoha oblastech západní Evropy jsem se mohla přesvědčit osobně a musím se sklonit před nadšením tamních kynologů, že v takových podmínkách se ještě snaží svoje psy cvičit a umožnit jim, alespoň občas, pobavit se prací v terénu.

Vraťme se ovšem k historii Field-Trials. I tyto soutěže, jako mnoho dalších kynologických činností, se počaly poprvé pořádat na Britských ostrovech, a to již od druhé poloviny XIX. století. Od počátku sloužily ke stejnému účelu, jaký mají dnes. Nešlo a nejde na nich nikdy jen o vzájemné měření sil mezi soutěžícími, ale především o vyhledání nejlepších jedinců pro plemenitbu, a tedy mají nesporně velký význam pro zlepšování vrozených schopností jednotlivých plemen. A protože Britové jsou chovatelé par excellence, výsledky jejich snažení na sebe nedaly dlouho čekat. Právě v tomto období se konstituoval onen propastný rozdíl v práci ostrovních psů, tedy britských ohařů a ohařů kontinentálních, jejichž selekce pro chovné použití probíhala na zcela jiných základech. Na zásluhách tehdejších britských chovatelů nic nezmění ani současná skutečnost, že totiž dnes se nejlepší sportovní psi britských stavěcích plemen naleznou na kontinentě. Zase opět jednou žák překonal učitele, chce se říci, ale ústup britských chovů ze slávy vyplývá z něčeho jiného - z výrazné změny chovatelských priorit na Ostrovech. Právě pro jejich mimořádné kvality byla poptávka po ostrovních psech ve zbytku světa byla velmi vysoká a jejich chov se začal dobře vyplácet. Proto se rozšiřoval, ale zvýšenému počtu psů neodpovídaly možnosti loveckých revírů, a tak se počal stále více preferovat "psincový" chov. Velké psince produkovaly množství exteriérově kvalitních jedinců, ale jejich lovecké schopnosti se počaly vytrácet. Dospělo to tak daleko, že v současnosti se v Británii mnoho pracovních plemen, nejen stavěcí psi, rozdělilo na linie pracovní, jejichž zástupci nemají šanci uspět na výstavách a na linie výstavní, kde jediným měřítkem je exteriérová kvalita. O pracovní vlohy těchto jedinců se nikdo nezajímá. Bohužel i některé země kontinentální Evropy tento trend přijaly a respektují ho, naštěstí však ne všechny.

S počátkem soutěží FT se počala zároveň vytvářet i nová skupina lidí, zabývajících se výcvikem psů pro ně a jejich předváděním. Jsou to profesionální drezéři. Asi největší počet jich působí ve Francii, kde se v některých rodinách touto činností zabývá již několikátá generace. Je to celkem pochopitelné - pro tuto vysoce specializovanou práci není potřeba pouze umět se psy pracovat, znát dopodrobna nejen jejich psychiku, ale i všechna pravidla, předpisy a zvyklosti na FT. Tito cvičitelé musí být rovněž výborní znalci zvěře, protože ten, kdo zná chování zvěře v různých biotopech a v různých podmínkách, může svému psu v soutěži napomoci, v opačném případě mu velmi často uškodí. Ale jednou z nejdůležitějších podmínek pro profesionálního drezéra je bezesporu vlastní, dobře zazvěřená honitba a dostatek prostoru pro psince. Ve Francii platí pro chovy nad deset držných jedinců zvláštní, dosti přísné předpisy a je nemyslitelné, aby psi byli drženi na malém pozemku třeba v centru města. Proto většina velkých chovatelů v této zemi vlastní velké, samostatně stojící usedlosti či zámečky. Někteří je zdědili, jiní koupili, ale pro všechny je takový prostor nezbytností.

Ve Francii se první FT konal již v roce 1889 v Boranu. Tehdy se jednalo o záležitost velice prestižní, na které se účastnili psi majitelů, kteří "na to měli", tedy především šlechticů a statkářů. Startovné bylo velice vysoké, a také další pravidla, tehdy platná, předurčovala tuto soutěž jako zábavu pro majetné. Samozřejmostí pro psovody byl úbor s vysokými jezdeckými holínkami a kravata byla absolutně nezbytná. (Jaký rozdíl proti dnešku!) Ovšem díky značné výši startovného stačila pořadatelům pouhá pětina vybraných peněz na úhradu nákladů, potřebných na uspořádání vlastní akce a zbytek peněz se rozděloval "do obálek", tedy jako ceny pro psy, kteří se nejlépe umístili. A ty nebyly malé - když tehdy vyhrál francouzský profesionál Herbelin Velkou cenu Anglie, pořídil si za výhru automobil.

Podmínky pro psy ovšem byly v tehdejší době nesrovnatelné s těmi dnešními - zvěře bylo všude dostatek, zvláště koroptví, psi měli mnoho možností získat zkušenosti během výcviku a tréninku a na vlastní soutěži pak měli příležitost předvést vše, co v nich bylo. Jak odlišné to mají dnešní soutěžící - bohatě zazvěřené lokality jsou výjimečné a ten, kdo jimi disponuje, obvykle nefandí tomu, aby v jeho honitbě nějakí psi trénovali. S mírnou nadsázkou lze říci, že nejlépe jsou na tom psi městských majitelů, neboť na periférii velkých měst potkáte vždy více drobné zvěře, než myslivců. Jinde je tomu zcela naopak.

Musím se ještě v krátkosti zmínit o faktu, že trialové soutěže se pořádaly i u nás již na konci XIX. a počátku XX. století, tedy za Rakouska i za I. republiky. Jejich pamětníci již asi nejsou, ale stále je v povědomí název, kterým byly tyto zkoušky u nás označovány - "hledáčky". V pozdější době - za druhé světové války, tedy za protektorátu a po něm, ustoupil anglický typ zkoušek způsobu německému, který se u nás pevně uchytil a vliv anglický zcela eliminoval. Za obnovení soutěží Field-Trials můžeme poděkovat tehdejšímu Klubu chovatelů anglických ohařů, který je opět počal pořádat od počátku 60. let XX. století. Prvním průkopníkem v organizování Field Trials pro kontinentální ohaře a také podzimního typu, tzv. Field-Trials Gibier Tiré, byl od svého vzniku v roce 1990 Klub bretaňských ohařů.

Je velmi potěšitelné, že v současnosti se snad začíná blýskat na lepší časy a k pořádání FT se odhodlávají i další kluby kontinentálních stavěcích psů. A ještě větší radost nám, chovatelům těchto plemen, působí, že se na nich objevují mladé tváře, což nám dává naději, že trialové soutěže se u nás udrží a do Evropy přijdeme již se psy i cvičiteli, schopnými obstát při soutěžení s evropskou špičkou.

Příště se budeme věnovat pravidlům a předpisům, které platí pro Field-Trials.